

פת עכו"ם

איסור בישול חמור מפת: 1. קדם לפת 2. נתקבל בכל תפוצות ישראל. 3. אין בו "חיי נפש" כפת

שולחן ערוך יו"ד קיב, א' - טז': אסרו חכמים פת של גויים, אפילו כולה כשירה, והיושב בביתו ילך עד מיל (18 דקות) למצוא פת ישראל ובדרך עד ארבעה מיל (72 דקות) לפניו ומיל לצדדיו ולאחריו כדי שימצא פת ישראל.

ש"ך: יש לעשות כל מה שאפשר שיהא לחם ישראל בכל אתר והאריז"ל החמיר בזה מאד. ומ"מ בעשי"ת יש להחמיר בזה יותר.

הגדרת פת

כל העשויה מחמשת מיני דגן (חיטה, שעורה, כוסמין, שיפון ושיבולת שועל)

אבל פת מאורז, דוחן, תירס ושאר קטניות - אין בזה חשש חתנות.

פת פלטר (נחתום) ופת בעל הבית

רמב"ם מאכלות אסורות י"ז, יב: "אעפ"י שאסרו פת עכו"ם, במקום שאין שם נחתום ישראל, ובשדה מפני שהוא שעת הדחק - לוקחים פת נחתום עכו"ם, אבל פת בעל הבית אין מי שיורה בה להקל, שאם יאכל פיתו של בעה"ב יבוא לסעוד אצלו".

אם כן, למעשה:

א) בשעת הדחק מקילים וקונים ממאפיה של גויים, בבדיקת: 1. שמן, אבקות ותבלינים. 2. ניפוי הקמח מתולעים. 3. כשרות תבניות האפייה והתנור.

פת של גוי פרטי אין להקל בשום אופן אלא בפיקוח נפש. וכשאין שום אפשרות להתיר על ידי ההיתרים דלהלן!

ב) פת פלטר (נחתום): היינו גוי האופה למכור לאחרים, ואפילו מתארחים בבית פרטי אך הפת ממאפיה (כשרה) שאף שאוכל בבית גוי עדיין שם פת פלטר עליה.

ג) פת בעל הבית: אפילו נחתום גוי שאפה בביתו לבני הבית והזמין ישראל. שהכל הולך אחר מטרת העוסק באפיה, אם למכור לאחרים או לעצמו.

ד) בכלל פת - עוגיות שברכתם מזונות. ואם יש מילוי תפול"א איסור בישול! אבל מילוי גבינה או פירות אינו באיסור בישול.

11

צורות היתר לפת עכו"ם

כשישראל עשה אחד משלשת חלקי האפייה:

1. הבערת התנור 2. הנחת הפת בתנור 3. חיתוי בגחלים

כלשון השו"ע: אפילו זרק רק קיסם (גפרור) - התיר כל הפת שבתנור.

הוסיף הרמ"א: ואפילו רק נפח באש - כיום הגברת חום התנור. חידוש בשו"ת התעוררות תשובה ב,ס: סגירת דלת התנור כחיתוי - שמתחזק החום.

ישראל הכשיר התנור ולא עמד התנור מאפיה אפילו כמה ימים - אין הפת עכו"ם (רמ"א) ונהגו לסמוך על זה עד שבוע ימים (דרכי תשובה).

הערות וחידושים מעניינים:

1) קטן שחיתה, כשהוא בר דעת (מגיל 6 ומעלה) - יש להתיר הפת וכן נאמן לומר שחיתה (בדרבנן) - דרכי תשובה בשם ערוגת הבושם ס' קטן.

2) ישראל כיוון שעון שהתנור יידלק לא מועיל שאין ניכר שהישראל מעורב באפיה - קובץ עם התורה יא בשם הגר"מ פיינשטיין זצ"ל ובשבות יצחק (דרזי) בשם הגרי"ש אלישיב זצ"ל.

3) הפעלה בשלט רחוק או בקוד על ידי טלפון מועיל יותר - קובץ עטרת שלמה.

היתרים נוספים עפ"י השו"ע קיב,יב

1) סיוע באמצע האפייה, כל שעדיין הפת לא נאפתה לגמרי (אפילו נאפתה ברובה) מועיל חיתוי או השלכת קיסם כל זמן שהפת צריכה לתנור.

2) בערוה"ש שם,יב: "ואפילו רובם אוכלים כך ויש מיעוט שרוצים אפויה יותר - מועיל חיתוי (אבל אולי לא זריקת קיסם).

הוצאת הפת מן התנור:

לפוסקי אשכנז: מועילה החזרת הישראל כ"ז שעדיין לא נאפתה הפת כראוי לגמרי - "משביחו".

בכף החיים שם: מחמיר.

אבל החזרה רק לחימום - לא מועילה. ולכן עשיית צנימים מפת עכו"ם - אינה מועילה כיון שהיתר "משביחו" רק כשעודה בתנור. שאם כן, ביטלת איסור פת עכו"ם (גליון מהרש"א)

הערה משמחת: מחלל שבת בפרהסיא לענין פת - אין דינו כעכו"ם אף שגזרו פיתם אטו יינם - פתחי תשובה קיב,א חידושי חת"ס.